

Tomáš Hříbek

**OBRANA
ASISTOVANÉ SMRTI**

Filozofické argumenty na podporu
eutanazie a sebeusmrcení
za pomoci lékaře

ACADEMIA
Praha 2021

OBSAH

Předmluva	11
Úvod	15
1. Kořeny současné diskuse	25
Nevyváženost české diskuse o asistované smrti – eutanazie a nacismus – Kübler-Rossová o umírání a zrod anglo-americké bioetiky – skutečné kořeny současné diskuse na Západě: epidemiologický obrat, sekularizace a hnutí za občanská práva – odlišnost českého prostředí – příčiny zaostávání etiky v Čechách	
2. Co je smrt, proč je obecně zlá, ale někdy prospěšná?	37
Kritérium vs. pojem – kardiopulmonální vs. neurologické vs. psychologické kritérium smrti – dva pojmy smrti: biologická a osobní – dvě filozofie smrti: animalismus a konstitucionalismus – neutrální povaha smrti: Epikuros a Lucretius – zlo smrti: Nagel a Tugendhat o deprivaci – prospěšnost smrti: Feldman a McMahan	
3. Některá pojmová rozlišení	63
Sebeusmrcení vs. sebevražda – sebeusmrcení za pomoci lékaře – eutanazie: vyžádaná, nevyžádaná a nedobrovolná – sebeusmrcení, asistované sebeusmrcení a eutanazie: aktivní vs. pasivní	
4. Jak dělat bioetiku	77
Co bioetika není: etiketa, fakta a profesní kódy – co bioetika je: etické otázky medicíny a věd o životě – etika: meta-, normativní a aplikovaná – Rawls a Daniels o reflektivní rovnováze – Beauchamp a Childress o principiismu,	

Singer o utilitarismu, O'Neillová o deontologii – etická teorie a obecná morálka – proti principům: Toulminova kazuistika, Pellegrinova etika ctnosti, wittgensteinovská antiteorie – Parfit o sekulární etice

5. Co už smíme, ale proč to nestačí 109

Přirozená vs. medikalizovaná smrt – kritika pojmu „marné léčby“ – co již smíme: negativní reverz, testament, odmítnutí stravy, paliativní péče – Sumner o informovaném souhlasu a kompetenci k odmítnutí – nedostatečnost pasivního sebeusmrcení a eutanazie – kritéria pro výběr kandidátů – McMahan o zbytečnosti distinkce mezi asistovaným sebeusmrcením a eutanazií

6. Etika sebeusmrcení a její kritici 135

Racionalita sebeusmrcení – Kant o iracionalitě sebeusmrcení – hédonismus – Mill o druhých libosti a Nozick o stroji na zážitky – absence dobra – moralita sebeusmrcení – Humeova kritika argumentů proti sebeusmrcení – Kass o „posvátnosti“ života – Finnis o dobrém životě – Velleman o důstojnosti – McMahan o oprávněnosti asistence

7. Argumenty na podporu asistované smrti 1: autonomie 159

Konkvencialistická a deontologická forma argumentu – zranitelnost a kompetence – Kant a Mill o autonomii – Sartre o autenticitě – Williams o integritě – komunitární kritika autonomie – O'Neillová o racionální autonomii

8. Argumenty na podporu asistované smrti 2: prospěch 177

Konkvencialistická a deontologická forma argumentu – Nagel o objektivním zlu utrpení – bolest a paliativní péče – teologický masochismus: Frankl a Spaemann o smyslu bolesti – Hare o eutanazii a křesťanském milosrdenství

9. Argumenty na podporu asistované smrti 3: parita 193

Paritou k eutanazii – usmrtit vs. ponechat zemřít – Doktrína o konání a nekonání (DAO) – Glover a Footová proti DAO – Doktrína o konání a dopuštění (DDA) – Rachelsův princip ekvivalence – Footová, Thomsonová a Kammová proti ekvivalenci – omezený dosah této kritiky – zamýšlet

vs. předvídat smrt – Doktrína dvojího účinku (PDE) – Kritika a Quinnova revize PDE – Kaganova a Sumnerova taxonomie způsobů asistované smrti	
10. Dříve vyslovená přání a nevyžádaná eutanazie	229
Kdysi kompetentní: demence a perzistentní vegetativní stav – Dresserová o dříve vyslovených přáních – Dworkin o zkušenostních a zásadních zájmech – nikdy kompetentní: postižení novorozenci – Singerův argument nahrazením – neonatální eutanazie, nebo infanticida? – zkušenostní zájmy novorozenců – přednost nevyžádané eutanazie před ponecháním zemřít	
11. Profesionální etika a svědomí	259
Profesionální a osobní integrita – profesionální kód medicíny – Kassův a Pellegrinův medicínský esencialismus vs. Millierův a Brodyho evolucionismus – svědomí: absolutismus vs. inkompatibilismus – Wicclairův kompromis – integrita lékaře a zájmy pacienta	
12. Kluzký svah a riziko	273
Morální přípustnost vs. legalizace – logická vs. empirická forma argumentu kluzkým svahem – sorités a pesimismus – Remmelingova zpráva o nizozemské zkušenosti – Harris o skutečném riziku divoké eutanazie	
13. Za lepší kulturu smrti	287
Výjimečnost asistovaného sebeusmrcení a eutanazie? – „kultura smrti“ a kulturní konzervatismus – radikální alternativa: plánované narození i plánovaná smrt	
Závěr	301
Summary	307
Glosář	314
Bibliografie	326
Jmenný rejstřík	348
Věcný rejstřík	352